Warszawa, 23 listopada 2026 r.

INFORMACJA PRASOWA

Finansowy wstrząs dla uczelni? Rektorzy apelują do Senatu o przyjęcie nowelizacji ustawy bez poprawek

Co najmniej 663 mln zł dodatkowych wydatków rocznie – tyle wyniosłyby obciążenia 88 uczelni publicznych. W przypadku poszczególnych szkół wyższych koszty mogłyby wzrosnąć w skali roku nawet o kilkadziesiąt milionów złotych. Takie mogą być konsekwencje nieprzedłużenia dotychczasowych zasad finansowania świadczeń socjalnych pracowników uczelni publicznych. Wzrost obowiązkowych wydatków, bez zapewnienia uczelniom dodatkowego finansowania, mógłby ograniczyć środki dostępne na prowadzenie badań naukowych, kształcenie i inwestycje. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich ostrzega przed zagrożeniem dla stabilności finansowej uczelni i apeluje do Senatu o pilne przyjęcie nowelizacji ustawy bez poprawek.

Chodzi o uchwaloną przez Sejm 6 listopada nowelizację ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (druk sejmowy nr 3264). Nowelizacja ma przedłużyć do końca 2032 roku szczególne zasady naliczania odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS) w uczelniach publicznych.

Jeżeli nowelizacja nie wejdzie w życie przed końcem roku, od 1 stycznia 2027 roku zmienią się zasady naliczania odpisów. Zamiast dotychczasowego mechanizmu, opartego na kwocie z 2018 roku, punktem wyjścia stanie się odpis w wysokości 6,5 proc. planowanych w poprzednim roku rocznych wynagrodzeń osobowych. Jego obniżenie będzie możliwe po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni.

Dla wielu uczelni oznaczałoby to ryzyko gwałtownego wzrostu kosztów, bez zagwarantowania proporcjonalnego wzrostu finansowania publicznego.

Dodatkowe koszty mogą przekroczyć 700 mln zł rocznie

Według oceny skutków regulacji zmiana zasad naliczania odpisów oznaczałaby dla uczelni publicznych dodatkowe obciążenia w wysokości około 628 mln zł rocznie, co w latach 2027–2032 przełożyłoby się na wydatki rzędu 3,8 mld zł.

Wyliczenia KRASP, oparte na danych 88 uczelni, wskazują na jeszcze wyższą kwotę – nie mniej niż 663 mln zł rocznie. Po uwzględnieniu pozostałych uczelni publicznych całkowite obciążenia sektora mogłyby przekroczyć 700 mln zł rocznie, na co rektorzy zwrócili uwagę również podczas piątkowych obrad Zgromadzenia Plenarnego KRASP w Bydgoszczy.

Co to oznacza w praktyce?

Uniwersytet Jagielloński musiałby znaleźć w swoim budżecie niemal 25 mln zł więcej na odpis socjalny. W przypadku Uniwersytetu Gdańskiego byłoby to ponad 10 mln zł dodatkowych wydatków rocznie.

– *Nie możemy dopuścić do sytuacji, w której uczelnie będą zmuszone ograniczać finansowanie badań naukowych, kształcenia czy inwestycji tylko dlatego, że nałożone zostaną na nie dodatkowe obciążenia bez zapewnienia odpowiednich środków. Nie chodzi o ograniczanie świadczeń socjalnych dla pracowników, lecz o zachowanie stabilności finansowej uczelni i możliwości realizacji ich podstawowych zadań* – podkreśla prof. Bogumiła Kaniewska, przewodnicząca KRASP.

W liście do Senatu KRASP ostrzega, że wzrost kosztów stałych bez zapewnienia dodatkowego finansowania publicznego mógłby zmusić uczelnie do ograniczenia innych wydatków, w tym na modernizację infrastruktury, badania naukowe czy udział w projektach międzynarodowych. Dodatkowe obciążenia mogłyby również negatywnie wpłynąć na stabilność zatrudnienia.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Rzecznik KRASP
Wojciech Dąbrówka LL.M.
tel.: 667 247 778
rzecznik@krasp.org.pl

Między rosnącymi kosztami a potrzebami pracowników

Rektorzy zwracają uwagę, że koszty osobowe stanowią dominującą część budżetów publicznych szkół wyższych. Uczelnie już dziś muszą mierzyć się z presją płacową, rosnącymi wydatkami na utrzymanie infrastruktury oraz koniecznością konkurowania o naukowców i wysoko wykwalifikowanych specjalistów.

Dodatkowe obciążenia mogłyby jeszcze bardziej ograniczyć możliwości prowadzenia samodzielnej polityki finansowej. W szczególnie trudnej sytuacji znalazłyby się uczelnie, których możliwości budżetowe są już mocno ograniczone.

KRASP podkreśla przy tym, że przedłużenie dotychczasowych przepisów nie oznacza zamrożenia środków przeznaczanych na świadczenia socjalne.

Obecny mechanizm pozwala uczelniom zwiększać odpisy na ZFŚS w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi, z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji finansowej każdej szkoły wyższej. Według danych przywołanych w ocenie skutków regulacji w latach 2019–2025 łączna wartość odpisów w uczelniach publicznych wzrosła nominalnie o około 40 proc.

Zdaniem rektorów zachowanie tego rozwiązania ma umożliwić pogodzenie potrzeb socjalnych pracowników z koniecznością zapewnienia uczelniom stabilności finansowej.

Setki milionów złotych w rękach senatorów

Czas na rozstrzygnięcie jest krótki. Nowelizacja ma wejść w życie 1 stycznia 2027 roku, aby uczelnie mogły zachować ciągłość obowiązujących zasad i uwzględnić je w planach finansowych na kolejny rok.

Ustawą zajmie się 25 listopada senacka Komisja Nauki. Tego samego dnia rozpocznie się dwudniowe posiedzenie Senatu RP.

– *Apelujemy do Senatu o przyjęcie tej ustawy bez poprawek. Uczelnie potrzebują przewidywalnych zasad finansowania, a nie kolejnych niepewności związanych z planowaniem budżetów. Każda dodatkowa złotówka obowiązkowych wydatków, której nie towarzyszy odpowiednie finansowanie, oznacza konieczność poszukiwania oszczędności w innych obszarach działalności* – zaznacza szefowa KRASP.

W liście skierowanym do Marszałek Senatu i senatorów Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich apeluje o przyjęcie ustawy bez poprawek, wskazując na potrzebę przewidywalności finansowania uczelni oraz ochrony środków niezbędnych do realizacji ich podstawowych zadań.

Dla rektorów zasadnicze pytanie brzmi bowiem nie tylko, ile pieniędzy uczelnie będą musiały przeznaczać na fundusz socjalny, ale również to, z jakich innych wydatków mogą być zmuszone zrezygnować, jeśli nowe obciążenia nie zostaną zrekompensowane.

Pełna treść listu KRASP do Senatu RP jest dostępna: tutaj.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Rzecznik KRASP
Wojciech Dąbrówka LL.M.
tel.: 667 247 778
rzecznik@krasp.org.pl